

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ АРХІВІВ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
АРХІВНОЇ СПРАВИ ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА

**Голодомори
в Україні
1921–1923, 1932–1933,
1946–1947**

Матеріали
до бібліографії
документальних публікацій

Київ
2005

ББК 63.3 (4 Укр) я 1
Г 61

Показчик подає відомості про публікації документів, огляди архівних фондів, присвячені голодоморам в Україні 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947 років.

Видання адресовано історикам, викладачам, аспірантам та студентам вищих навчальних закладів, працівникам архівних установ та бібліотек.

Упорядники:

Л. П. Одинока, Л. Ф. Приходько, Р. В. Романовський

Виходить у світ
за сприяння Фонду Катедр Українознавства (США)

ISBN 966-625-026-8

© Державний комітет архівів України, 2005
© Український науково-дослідний інститут
архівної справи та документознавства,
2005

Зміст

Від упорядників

4

I. Публікації про три голодомори

7

II. Голодомор 1921–1923 років

8

III. Голодомор 1932–1933 років

21

IV. Голодомор 1946–1947 років

45

Іменний покажчик

50

Список скорочень

54

Від упорядників

Три голодомори, яких зазнала Україна впродовж двох з половиною десятиріч, залишаються найтрагічнішими сторінками історії українського народу в ХХ столітті. Довгий час їх причини, перебіг, наслідки, масштаби жертв, постаті керівників та виконавців замовчувались та приховувались від кількох поколінь наших співвітчизників і світової громадськості. Становлення незалежності України, демократизація суспільного життя та розсекречення архівів відкрили шлях до джерельної бази про геноцид української нації, організованого радянським тоталітарним режимом. В умовах відродження історичної пам'яті, що відбувається в нашому суспільстві, нагальною науковою проблемою, професійним і громадським обов'язком вітчизняних науковців, істориків, архівістів є накопичення та аналіз значного масиву документів, які розкривають механізм творення терору голодом та його масштабні руйнівні наслідки для України.

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2004 р. № 31477/29/1-04 Держкомархів України затвердив наказом від 29 жовтня 2004 р. № 116 “План заходів Держкомархіву України та архівних установ на 2004–2007 роки щодо продовження роботи, спрямованої на визнання світовою спільнотою голодоморів в Україні 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947 років актами геноциду українського народу”.

Відповідно до цього плану співробітниками Українського науково-дослідного інституту архівної справи і документознавства підготовлено видання “Голодомори в Україні 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947. Матеріали до бібліографії документальних публікацій”. Показчик містить відомості про публікації документів, огляди архівних фондів, довідкові видання по архівах, присвячені трьом голодоморам в Україні. Це видання має на меті ввести до наукового обігу значний масив документальних публікацій, що сприятиме формуванню джерельної бази досліджень голодоморів в Україні.

У виданнях, що представлені в показчику, опубліковані переважно документи вищих партійних та державних установ СРСР та УРСР (ЦК ВКП(б), ЦК КП(б)У, ЦВК, ВУЦВК, РНК СРСР, РНК УРСР, ОДПУ, ДПУ УРСР), наркоматів, місцевих партійних комітетів та виконкомів рад, окремих осіб. За типом це закони, постанови, стенограми партійних пленумів та з'їздів, директиви, циркуляри, доповіді посадових осіб, інформаційні зведення, службове листування, листи та звернення громадян.

Найповнішому розкриттю цієї проблематики, її комплексному дослідженню сприятиме обрана схема систематизації матеріалу, в основу якої покладено поділ на літературу загального і регіонального характеру. Структурно видання складається з передмови та чотирьох розділів: “Публікації про три голодомори”, “Голодомор в Україні 1921–1923 років”, “Голодомор в Україні 1932–1933 років”, “Голодомор в Україні 1946–1947 років”.

Розділи складаються з двох підрозділів: “Загальні матеріали” та “Регіональні матеріали”. У першому підрозділі подано різнопланові документи, які за своїм змістом висвітлюють питання кожного з трьох радянських голодоморів на території України. Другий підрозділ містить матеріали стосовно цих трагічних подій у певній області України. В середині кожного підрозділу література згрупована за прямою хронологією. У межах року бібліографічні відомості подані в такій послідовності: публікації офіційних документів; публікації архівних документів; огляди архівних фондів та довідкові видання по архівах.

Найбільш інформаційно насиченими є розділи, присвячені трагічним подіям голодоморів в Україні 1921–1923 рр. та 1946–1947 рр., до яких включено всі виявлені укладачами документальні публікації за 1921–2004 рр. Зокрема, до розділу про голодомор 1921–1923 рр. включено монографії, статті з часописів та газет 1920-х років, офіційні документи, що висвітлюють різноманітні питання життя українського села цього часу: суспільно-політичні процеси, аграрні перетворення, опір селянства економічній політиці режиму, що є важливим джерелом дослідження проблеми голодоморів.

Бібліографія документальних публікацій про голодомор 1932–1933 рр. до 2001 р. міститься у фундаментальному бібліографічному показчику “Голодомор в Україні 1932–1933 рр.: Бібліогр. показчик” (2001)* У 2003 р. Держкомархів України, з дозволу видавців

та редакторів цього покажчика, видав бібліографію документальних публікацій про голодомор 1932–1933 рр. на компакт-диску* *. З огляду на це у покажчику представлені лише найінформативніші документальні видання про голодомор 1932–1933 рр., переважно за період 1989–2004 рр.

Покажчик є частково анотованим, зокрема проанотовано збірники архівних документів. Журнальні та газетні публікації здебільшого не анотувались. Описи літератури в покажчику мають суцільну нумерацію.

Допоміжний апарат складається з іменного покажчика та списку скорочень.

У процесі підготовки покажчика використано фонди та довідково-бібліографічний апарат Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, Державної історичної бібліотеки України, Національної парламентської бібліотеки України, Науково-довідкової бібліотеки центральних державних архівів України.

Бібліографічний опис здійснено згідно з чинними в Україні правилами бібліографічного описування документів: ГОСТ 7.1–84 “Библиографическое описание документов. Общие требования и правила составления” та “Изменение № 1 ГОСТ 7.1 “Библиографическое описание документов. Общие требования и правила составления”, затвердженим Державною радою зі стандартизації, метрології та сертифікації (протокол № 95 від 28.05.99 р.), чинним від 01.07.2001 р., а скорочення – згідно з ДСТУ 3582–97 “Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила” та ГОСТ 7.12–93 “Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила”.

* Голодомор в Україні 1932–1933 рр.: Бібліогр. покажчик / Одеська держ. наук. б-ка ім. М. Горького; НАН України. Ін-т історії України; Фундація українознавчих студій Австралії. – О.; Л., 2001. – 654 с.

* Голодомор в Україні 1932–1933: Офіційні документи. Бібліографія публікацій джерел. Огляди джерел. Інтернет-ресурси / Держкомархів України. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного. – К., 2003. – [Компакт-диск].

Он-лайн версія цього видання розміщена на офіційному веб-сайті Держкомархіву України за адресою: <http://www.archives.gov.ua/>

I. Публікації про три голодомори

1. Чорна книга України: Зб. документів, архів. матеріалів, листів, доп., статей, досліджень, есе / Упоряд., ред. Ф. Зубанича; Передм. В. Яворівського. – К.: Вид. центр “Просвіта”, 1998. – 784 с.

Опубліковано документи про голодомори 1921–1923 рр. (С. 102–122), 1932–1933 рр. (С. 123–219), 1946–1947 рр. (С. 303–304) без посилань на архіви.

2. *Сергійчук В. І.* Як нас морили голодом: 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Центр українознавства. – 2-е вид., доп. – К.: Укр. Вид. Спілка, 2003. – 251 с.

Подано документи, головним чином ЦДАВО України та ЦДАГО України, про голодомори 1921–1923 рр. (С. 9–40), 1932–1933 рр. (С. 41–95), 1946–1947 рр. (С. 196–214) та політику уряду СРСР щодо замовчування голодоморів в Україні (С. 215–242).

* * *

3. *Даниленко В.* Документи радянських спецслужб про голодомори в Україні: 1921–1923; 1932–1933; 1946–1947 // Пам’ять століть. – 2003. – № 3. – С. 104–122.

4. *Даниленко В.* Документи радянських спецслужб про голодомори 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947 років в Україні // Три голодомори в Україні в ХХ ст.: Погляд із сьогодення: Матеріали міжнар. наук. конф. [Київ, 7 листоп. 2002 р.] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Центр українознавства. – К., 2003. – С. 62–86.

5. *Сергійчук В. І.* Документи Політбюро ЦК КП(б)У про три голодомори в Україні у ХХ ст. // Голодомор 1932–1933 років як величезна трагедія українського народу: Матеріали Всеукр. наук. конф. (Київ, 15 листоп. 2002 р.) / Міжрегіон. Академія упр. персоналом; Міжнар. кадрова академія. – К., 2003. – С. 80–90.

II. Голодомор 1921–1923 років

1. Загальні матеріали

1921

6. *Владимиров М.* Ударные моменты продовольственной работы на Украине. – Х.: Изд. Отд. Наркомпрод УССР, 1921. – 45 с.

7. Про введення державної монополії на хліб: Декрет РНК УСРР від 24 травня 1921 р. // Збір Законів і Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1921. – № 12. – Ст. 327.

8. Про встановлення податку на користь голодуючих за проїзд пасажирів по залізниця та водних шляхах: Постанова ВУЦВК від 13 вересня 1921 р. // Збір Законів і Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1921. – № 17. – Ст. 523.

9. Про мобілізацію відповідальних працівників для роботи по продподатку: Постанова ВУЦВК від 3 серпня 1921 р. // Збір Законів і Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1921. – № 15. – Ст. 414.

10. Про натуральний м'ясний податок: Декрет РНК УСРР від 24 червня 1921 р. // Збір Законів і Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1921. – № 13. – Ст. 361.

11. Про натуральний податок на зернові продукти: Постанова РНК УСРР від 29 березня 1921 р. // Збір Законів і Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1921. – № 5. – Ст. 155.

12. Про натуральний податок на молочні продукти: Декрет РНК УСРР від 24 червня 1921 р. // Збір Законів і Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1921. – № 12. – Ст. 334.

13. Про натуральний податок на продукти бджільництва: Декрет РНК УСРР від 24 травня 1921 р. // Збір Законів і Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1921. – № 12. – Ст. 328.

14. Про натуральний податок на продукти огородинства та баштанництва: Декрет РНК УСРР від 24 червня 1921 р. // Збір Законів і Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1921. – № 12. – Ст. 331.

15. Про натуральний податок на хліб, картоплю та олійне насіння: Декрет РНК УСРР від 28 травня 1921 р. // Збір Законів і Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1921. – № 10. – Ст. 265.

16. Про оподаткування на користь голодуючих квитків на видовища: Постанова ВУЦВК від 13 вересня 1921 р. // Збір Законів і Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1921. – № 17. – Ст. 522.

17. Про організацію Особливої комісії по продовольству і паливу: Постанова РНК УСРР від 12 лютого 1921 р. // Збір Законів і Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1921. – № 2. – Ст. 59.

18. Про податок на фрукти: Декрет РНК УСРР від 24 червня 1921 р. // Збір Законів і Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1921. – № 12. – Ст. 332.

19. Про сільськогосподарську кооперацію: Декрет ВУЦВК і РНК УСРР від 26 жовтня 1921 р. // Збір Законів і Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1921. – № 21. – Ст. 618.

20. Продовольственный налог: Сборник декретов, инструкций и циркуляров с пояснительными введениями / Народный Комиссариат УССР по продовольствию; Управление заготовок. – 1921. – Вып. III. – 206 с.

21. Сборник № 1 декретов, инструкций и распоряжений по продналогу. С 11 по 20 июня 1921 года / Органполитотдел Опродкомгуба Черниговщины. – Чернигов, 1921. – 39 с.

1922

22. *Арнаутов В. А.* Голод и дети на Украине: По данным секции помощи голодающим при Центральном Совете защиты детей на Украине и по другим материалам. – Х., 1922. –

48 с.

23. *Вольф М.* Осенняя посевная кампания 1922/1923 года // Сільське господарство. – 1922. – № 3–4. – С. 3–13.
24. Год борьбы с голодом 1921–1922 гг. Итоги деятельности Одес. губ. комитета помощи голодающим. – Х., 1922. – 144 с.
25. “Голод и помощь” в УССР: Цифровые данные по материалам Центральной комиссии помощи голодающим при ВУЦИКе на 1 мая 1922 года. – Х.: Тип. Губисполкома, 1922. – 16 с.
26. Итоги борьбы с голодом в 1921–1922 гг. – М.: Изд-во ЦК Помгол, 1922. – 499 с.
27. Інструкція про порядок вилучення церковних цінностей на користь голодуючих: Постанова ВУЦВК від 21 березня 1922 р. // Зб. Узаконень та Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1922. – № 13. – Ст. 223.
28. *Ливенский М.* Продналог и голодающие районы. – М.: Красная новь, 1922. – 8 с.
29. Народное хозяйство Украины в 1921 г.: Отчет Укр. экон. совещ. Совету Труда и Оборон. – Х.: [4-я Гос. тип.], 1922. – Х, 886 с.
30. О голоде: Сб. статей. – К.: Науч. мысль, 1922. – 250 с.
31. Положення про Центральну комісію допомоги дітям при ВУЦВК: Постанова ВУЦВК від 6 грудня 1922 р. // Зб. Узаконень та Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1922. – № 53. – Ст. 773.
32. Про єдиний натурподаток на продукти сільського господарства на 1922–1923 роки: Декрет ВУЦВК і РНК УСРР від 11 квітня 1922 р. // Зб. Узаконень та Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1922. – № 17. – Ст. 276.
33. Про загальногромадянський податок для подання допомоги голодуючими і посилення засобів по боротьбі з епідеміями: Постанова ВУЦВК від 8 березня 1922 р. // Зб. Узаконень та Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1922. – № 11. – Ст. 189.
34. Про зниження натурального податку, заміну його на гроші і про звільнення від нього в губерніях та повітах, які оголошені неврожайними: Постанова РНК УСРР від 14 січня 1922 р. // Зб. Узаконень та Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1922. – № 1. – Ст. 29.
35. Про передачу церковних цінностей у фонд допомоги голодуючим: Постанова ВУЦВК від 8 березня 1922 р. // Зб. Узаконень та Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1922. – № 11. – Ст. 183.
36. Про права, пільги й переваги, що надані незаможному селянству, яке організується в сільськогосподарські колективи: Декрет ВУЦВК від 9 серпня 1922 р. // Зб. Узаконень та Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1922. – № 33. – Ст. 512.
37. Про Центральну комісію допомоги голодуючим при ВУЦВК: Постанова ВУЦВК від 18 жовтня 1922 р. // Зб. Узаконень та Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1922. – № 44. – Ст. 654.
38. Статистика Украины. Сер. II. Сельскохозяйственная статистика. Т. III, Вып. 1. № 8. Итоги осеннего обследования сельского хозяйства Украины в 1921 г.: Выборочный подворный опрос. – Х., 1922. – 41 с.
39. Статистика Украины. Сер. 5. Статистика обмена, распределения и потребления. Т. 1, Вып. 1. № 25. Питание населения Украины зимой 1921–1922 гг. – 1922.
40. *Струмилин С.* От продразверстки к продналогу // Экономическая жизнь. – 1922. – № 82. – С. 1–6.

1923

41. *Альтерман А. Д.* Хлебные ресурсы Украины. – Одесса: Госиздат Украины, 1923. – 178 с.
42. Год борьбы с голодом. 1921–1922 гг.: Через делегатов VII Всеукраинского съезда Советов всем трудящимся Украины: Отчет Центр. комис. по борьбе с последствиями голода при ВУЦИКе. – Х., 1923. – 162 с.
43. *Гуревич М. Б.* Голод и сельское хозяйство Украины: Очерк. – Х.: Первая Гос. Тип. им. тов. Петровского Г. И., 1923. – 48 с.
44. *Каган С.* Аграрная революция на Киевщине. – К.: Госиздат Украины, 1923. – 69 с.
45. Народне господарство України в 1921–1922 рр. – Х.: ЦСУ, 1923. – 497 с.

46. Отчет рабоче-крестьянского правительства Украины за период с октября 1922 г. по 1 октября 1923 г. – Х.: Губисполком, 1923. – 219 с.
47. Отчет Центральной комиссии по борьбе с последствиями голода при ВУЦИКЕ (ноябрь 1922 г. – сентябрь 1923 г.). – Х., 1923. – 133 с.
48. Отчет ЦК КП(б)У за период с декабря 1921 г. по март 1923 г. VII Всеукр. конференции КП(б)У. – Х., 1923.
49. Предварительные итоги продовольственной кампании //Украинский экономист. – 1923. – 12 мая.
50. Про єдиний сільськогосподарський податок: Постанова ВУЦВК і РНК УСРСР від 19 травня 1923 р. // 36. Узаконень та Розпоряджень Робітн.-Селян. Уряду України. – 1923. – № 24. – Ст. 351.
51. Сельское хозяйство Украины: Наркомзем УСРСР. – Х.: Изд-во отд. НКЗ, 1923. – 232 с.
52. Статистика Украины. Сер. 2. Сельскохозяйственная статистика. № 20. Итоги весеннего обследования сельского хозяйства Украины в 1922 г.: Выборочный подворный опрос. – Х., 1923. – 59 с.
53. Статистика Украины. Сер. 2. Сельскохозяйственная статистика. Вып. 4. № 37. Итоги осеннего обследования сельского хозяйства Украины в 1922 г.: Выборочный подворный опрос. – Х., 1923. – 112 с.
54. *Фомин П. И.* Украина: Экономическая характеристика. – Х.: Науч. мысль, 1923. – 54 с.
55. Циркулярные указания ЦК РКП(б): Об усилении кампании по вовлечению широких масс населения в дело помощи пострадавшим от голода районам республики // Известия ЦК РКП(б). – 1923. – № 6.

1924

56. *Гуревич М. Б.* Из итогов 1923/24 хозяйственного года // Хозяйство Украины. – Х., 1924. – № 2. – С. 85–93.
57. *Гуревич М. Б.* Состояние сельского хозяйства Украины в 1922/23 году. – Х.: ЦСУ УСРСР, 1924. – 26 с.

1925

58. *Вольф М.* К аграрной политике на Украине // На аграрном фронте. – 1925. – № 11–12. – С. 45–50.
59. *Гуревич М. Б.* Основы сельскохозяйственной политики на Украине. – Х.: Изд-во НКЗ УСРСР, 1925. – 77 с.
60. Звіт робітниче-селянського уряду України за 1923/1924 рік: До IX Всеукр. з'їзду рад. – Х.: Вид-во. ВУЦВК і РНК УСРСР, 1925. – XIV, 304, IV с.

1957

61. Всеукраїнський Центральний Комітет незаможних селян: Опис документальних матеріалів фонду р– 257, Крайні дати документальних матеріалів 1920–1933 рр. / Архів. упр. УРСР. ЦДАЖР УРСР; Склад. О. Є. Кривошеєвою; Під ред. І. К. Рибалка. – Х.: Харківське облас. вид-во, 1957. – 198 с.

1962

62. Історія колективізації сільського господарства Української РСР. 1917–1937 рр.: Зб. документів і матеріалів: У 3 т. Т. 1. Колгоспне будівництво на Україні. 1917–1927 рр. / Ін-т історії АН УРСР; ЦДАЖР УРСР; Упоряд.: І. Х. Ганжа, Г. П. Каргашова, А. З. Міщенко та ін. – К.: Наук. думка, 1962. – 848 с.

Збірник містить 312 документів з фондів ЦДАЖР УРСР, партійного архіву Інституту історії партії ЦК КП України, 17 обласних державних архівів, а також друкованих джерел. Документи відображають політику і заходи Комуністичної

партії та Радянського уряду щодо колективізації та процес впровадження колгоспів.

1974

63. *Ленін В. І.* Записка до В. М. Михайлова з проектом постанови про продовольчу роботу на Україні // Повне зібрання творів. – К.: Політвидав України, 1974. – Т. 44. – С. 230.

64. *Ленін В. І.* Московська губпартконференція 29–31 жовтня 1921 р.: Доповідь про нову економічну політику. 29 жовтня // Повне зібрання творів. – К.: Політвидав України, 1974. – Т. 44. – С. 198–199.

65. *Ленін В. І.* Пропозиція в Політбюро ЦК РКП(б) про поїздку М. І. Калініна на Україну // Повне зібрання творів. – К.: Політвидав України, 1974. – Т. 44. – С. 356.

1976

66. Комуністична партія України в резолюціях і рішеннях з'їздів, конференцій і пленумів ЦК. Т. 1. 1918–1941 / Ін-т історії партії при ЦК Компартії України – філіал Інституту марксизму-ленінізму при ЦК КПРС; Редкол.: В. І. Юрчук (гол.) та ін. – К., 1976. – 1007 с.

Із змісту:

Допомога неврожайним губерніям: [Постанова Шостої конференції КП(б)У 9–13 груд. 1921 р.]. – С. 189–194;

Про допомогу голодуючим: [Постанова Пленуму ЦК КП(б)У 5–6 лют. 1922 р.]. – С. 201.

1979

67. *Денисовець П. М.* Архівні джерела з історії колгоспного будівництва на Україні 1921–1925 рр. // Архіви України. – 1979. – № 6. – С. 42–46.

1988

68. *Капустин А. Т.* Комплекс исторических источников об общественно-политической жизни украинского села в восстановительный период // Комплексное источниковедение некоторых проблем отечественной истории. – Калинин, 1988. – С. 65–70.

1992

69. *Максудов С.* Документи з архіву ОДПУ. 1921–1927 рр. // Укр. іст. журнал. – 1992. – № 2. – С. 102–104.

1993

70. Голод 1921–1923 років в Україні: 36. документів і матеріалів / АН України. Ін-т історії України; Голов. архів. упр. при КМ України. ЦДАВО України; Упоряд.: О. М. Мовчан, А. П. Огінська, Л. В. Яковлева; Відп. ред. С. В. Кульчицький. – К.: Наук. думка, 1993. – 237 с.

Публікація 102 документів про голод 1921–1923 рр., переважно з фондів ЦДАВО України.

71. *Данильченко О. П.* Голод 1921–1923 рр. на Україні: нові архівні документи // Укр. археогр. щорічник. Нова серія. – К., 1993. – Вип. 2. – С. 306–307.

72. *Сербин Р.* Документи про вивіз за кордон українського збіжжя під час голоду 1921–1923 рр. // Укр. археогр. щорічник. Нова серія. – К., 1993. – Вип. 2. – С. 308–313.

1995

73. Білокінь С. Вірний сталінець Ленін: Невідомі документи. (Ленінські декрети про норми постачання з України) // Літ. Україна. – 1995. – № 33–43. – С. 7.

74. Голод 1921–1923 і українська преса в Канаді / Матеріали упоряд. і зред. Р. Сербин. – 2-е вид. – Торонто: Українсько-Канадський-Дослідчо-Документаційний Центр, 1995. – 700 с. – (Документи історії української діаспори).

Збірник публікацій про голод 1921–1923 років та реакцію української спільноти в Канаді на цю трагедію з 5 українських часописів Канади (819 публікацій). У додатках представлені фотодокументи про голод.

1996

75. Сергійчук В. Петлюра кричав про голод в Україні, а Ленін забирав звідси хліб: [Стаття з архів. документами періоду 1921–1922 рр.] // Освіта. – 1996. – 6 листоп. – С. 6.

1997

76. Україна в ХХ столітті: Зб. документів і матеріалів: (1900–1939) / Ін-т змісту і методів навчання; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Упоряд.: А. Г. Слюсаренко та ін. – К., 1997. – 447 с.

Опубліковано витяги з протоколів засідань Політбюро ЦК КП(б)У про відправлення хлібу до Росії, допомогу голодуючим, вилучення церковних цінностей (С. 226, 231–233, 241–245).

1998

77. Советская деревня глазами ВЧК–ОГПУ–НКВД. 1918–1939 гг. Документы и материалы. В 4-х т. Т. 1. 1918–1922 гг. / Под. ред. А. Береловича, В. Данилова. – М.: РОССПЭН, 1998. – 864 с.

Збірник містить документи радянських спецслужб з фондів ЦА ФСБ РФ та РДВА про становище селянства, опір політиці продподатку, голод 1921–1923 рр., зокрема у Київській, Полтавській, Черкаській губерніях (С. 405, 432, 562, 578–579, 609–610).

1999

78. Документи трагічної історії України (1917–1927 рр.) / Ред.-упоряд. П. П. Бачинський. – К., 1999. – 640 с.

Публікуються документи про продовольче становище в Україні в 1921–1923 рр., відправлення продовольства до Росії, збір коштів на допомогу голодуючим, вилучення церковних цінностей (С. 340, 364, 373–374, 389–391, 422, 425–427, 431–436, 439–451).

79. Ленин и Украина, год 1921-й: [Публ. документов / Подг. С. Белоконь] // Днепров. правда. – 1999. – 22 апр. – С. 4.

* * *

80. Архирейський Д., Ченцов В. Влада і селянство у 20-ті рр. // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 1999. – № 1–2. – С. 87–127.

2000

81. Україна в ХХ столітті: Зб. документів і матеріалів: (1900–1939) / Ін-т змісту і методів навчання; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Упоряд.: А. Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – 351 с.

Публікація документів ЦК КП(б)У про заходи щодо посилення продовольчої кампанії, вилучення цінностей в церквах, витяг з листа голови ВУЦВК Г. Петровського М. Калініну про голод в Україні (С. 77–80).

2001

82. *Капустян Г. Т.* Джерела до історії суспільно-політичного життя українських сіл 1920-х років у фондах ЦА ФСБ РФ // *Історія України: маловідомі імена, події, факти: 36. ст.* / НАН України. Ін-т історії України. – К.; Донецьк: Рідний край, 2001. – Вип. 16. – С. 221–226.

83. *Капустян Г.* Інформаційні матеріали ВЧК–ГПУ як історичне джерело з вивчення суспільно-політичного життя українського села 20-х років // *3 архівів ВЧК–ГПУ–НКВД–КГБ.* – 2001. – № 2. – С. 465–476.

2004

84. *Сербин Р.* Фотодокументи про український голод 1921–1923 років // *Кримська світлиця.* – 2004. – 12 берез. – С. 21.

85. *Україна. 1920–1939 роки. Документи свідчать: Навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів / Уклад.: В. Кравченко, П. Добров, П. Панченко та ін.* – Донецьк: Східний видавн. дім, 2004. – 260 с.

Публікація 4 документів про голод 1921–1923 рр. (С. 20–23) без посилань на архіви.

2. Регіональні матеріали

Автономна Республіка Крим

1974

86. *Кривцова Н. Г.* Документи Кримського облдержархіву про земельну політику Рад у 1921–1925 рр. // *Архіви України.* – 1974. – № 2. – С. 76–81.

2003

87. *Зарубин В. Г.* Голод 1921–1923 гг. в Крыму (по сводкам ЧК/ГПУ) // *Историческое наследие Крыма.* – 2003. – № 2. – С. 68–74.

Вінницька область

1987

88. *Социалистическое строительство на Винничине: Документы и материалы, 1921–1941 / Сост.: В. Ф. Воловик, С. Я. Винниковецкий, Ю. С. Жугин и др.; Редкол.: Г. Я. Буртяк (рук.) и др.* – Одесса: Маяк, 1987. – 269 с.

У збірнику подано два документа про допомогу селян краю неврожайним районам Росії. а також голодуючим Одещини (С. 35, 47).

Дніпропетровська область

1994

89. *Дніпровець В.* “Катеринославська ГубЧК”. Суспільно-політичне та економічне життя краю в документах органів державної безпеки // *3 архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ.* – 1994. – № 1. – С. 43–51.

2001

90. З інформаційного двотижневого повідомлення ГубНК про становище в Катеринославській губернії з 16 по 31 серпня 1921 р. //Свідчення з минувшини: мовою документів. – Дніпропетровськ: Моноліт, 2001. – С. 74.

2003

91. Голод: Хроніка, документи та матеріали голоду 1921–1923, 1932–1933 років на Криворіжжі / Уклад. О. О. Мельник. – Кривий Ріг: Вид. дім, 2003. – 384 с.

Опубліковано витяги з 16 документів ЦДАВО України та ЦДАГО України про голод 1921–1923 рр. на Криворіжжі (С. 89–108).

92. Іванченко Б. Л. Викорінення: Голодомори 1921–22; 1932–33 р.р. в Дніпропетровській області. – Павлодар, 2003. – 68 с.

Представлено архівні документи, матеріали з часописів 1920-х рр., статистичні дані про голодомор 1921–1923 рр. на Дніпропетровщині.

Запорізька область

1992

93. Жилінський В. З грифом “цілком таємно”: [Про голод 1921–1922 рр. на Гуляйпільлі] // Запоріж. правда. – 1992. – 6 лют.

Кіровоградська область

2003

94. Безкровна війна. Мовою архівних документів про голод 1921–1923, 1932–1933 рр.: 36. документів і матеріалів / Держархів Кіровоградської обл.; Авт.-упоряд.: О. Житков (кер.) та ін.; Редкол.: І. Матяш та ін. – Кіровоград, 2003. – 195 с.

Опубліковано 90 документів з 16 фондів Держархіву Кіровоградської області, що висвітлюють події голодомору 1921–1923 рр. переважно у Єлисаветградському повіті (С. 7–60).

Миколаївська область

1984

95. Социалистическое строительство на Николаевщине. 1921–1941: Документы и материалы / Сост.: И. А. Бычков, Л. С. Климова, Ш. С. Людковский, В. А. Мищенко; Редкол.: И. Т. Грицай (рук.). – Одесса: Маяк, 1984. – 231 с.

Збірник містить два документи, в яких розглядається питання щодо необхідності визнання Миколаївської губернії постраждалою від голоду (С. 21, 24–26).

1990

96. Про “місію Нансена” на Миколаївщині: В обл. держархіві є ряд документів, в яких відбито діяльність міжнар. організацій з подання допомоги голодуючому населенню Миколаївської губернії в 1921–1922 рр. // Півд. правда. – 1990. – 16 листоп.

Одеська область

1993

97. Кульчицький С. В., Мовчан О. М. Голод 1921–1923 рр. на півдні України (за

фондами ЦДАВО України) // Архіви України. – 1993. – № 1–3. – С. 68–72; № 4–6. – С. 37–44.

Полтавська область

1922

98. *Гольдберг С.* Итоги продналоговой кампании и дальнейшие задачи продорганов на Полтавщине // Экономическая жизнь. – 1922. – № 9. – С. 1–2.

1984

99. Соціалістичне будівництво на Полтавщині. 1921 – червень 1941: Зб. документів і матеріалів / Партійний архів Полтавського обкому Компартії України; Держархів Полтавської обл.; Упоряд.: Л. Д. Бойченко, К. П. Вісич, Л. С. Волошко та ін.; Редкол.: Ю. І. Горобець (відп. ред.) та ін. – Х.: Прапор, 1984. – 231 с.

Збірник містить документи про прийняття дітей з голодуючих губерній РСФСР, виконання продовольчого податку, збір хлібу в Пирятинському повіті для населення неврожайних районів, а також збір коштів і хліба для допомоги комуністам Польщі (С. 15, 21–22, 23, 37–38).

1999

100. *Капустян Г. Т.* Радянська таємна служба про політичні події і настрої в українському селі 1921–1927 рр. (за матеріалами архіву ОДПУ Чорнухінського району Полтавської області) // Історія України: маловідомі імена, події факти: Зб. статей / НАН України. Ін-т історії України. – К.: Рідний край, 1999. – Вип. 7. – С. 271–276.

Сумська область

1983

101. Социалистическое строительство на Сумщине. 1921– июнь 1941: Сб. документов и материалов / Партийный архив Сумского обкома компартии Украины; Госархив Сумской обл.; Сост.: Е. В. Великород, Л. Г. Довжинец, И. А. Ильченко и др. – Х.: Прапор, 1983. – 247 с.

Подано документи про допомогу селян Сумщини неврожайному Поволжю (С. 28, 31).

Чернігівська область

1983

102. Социалистическое строительство на Черниговщине. 1921–1941: Сб. документов и материалов. – К.: Наук. думка, 1983. – 228 с.

Опубликовано три документа, в яких висвітлюються питання розміщення на Чернігівщині дітей голодуючих з Поволжя, а також використання продовольчих ресурсів краю на користь неврожайних місцевостей України та Росії (С. 20, 22, 29, 30).

2005

103. *Коноваленко Л. П.* Голодомори 1921–1923, 1946–1947 років на Чернігівщині: документи свідчать // Архівний вісник: Інформ. бюлетень Держархіву Чернігівської області. – 2005. – № 2. – С. 5–6.

Херсонська область

1957

104. З історії соціалістичної перебудови сільського господарства на Херсонщині (1918–1941 рр.): Зб. документів і матеріалів. Вип. 1. 1918–1925 рр. / Держархів Херсонської обл.; Херсонський держ. пед. ін-т ім. Н. К. Крупської; Редкол.: П. М. Єлістратов (відп. ред.) та ін. – Херсон, 1957. – 591 с.

Опубліковано документи про боротьбу з наслідками голоду 1921–1923 рр., продовольчу допомогу населенню Херсонщини. Представлено документи Держархіву Херсонської області, партійного архіву Херсонського обкому КП України, ЦДАЖР УРСР та ін. архівів (С. 252–255, 259–260, 270–271, 308–309).

III. Голодомор 1932–1933 років

1. Загальні матеріали

1957

105. Всеукраїнський Центральний Комітет незаможних селян: Опис документальних матеріалів фонду р–257, Крайні дати документальних матеріалів 1920–1933 рр. / Архів. упр. УРСР. ЦДАЖР УРСР; Склад. О. Є. Кривошеєвою; Під ред. І. К. Рибалка. – Х.: Харківське облас. вид-во, 1957. – 198 с.

1965

106. Історія колективізації сільського господарства Української РСР. 1917–1937 рр.: Зб. документів і матеріалів: У 3 т. Т. 2. Здійснення суцільної колективізації на Україні. 1927–1932 рр. / Ін-т історії АН УРСР; ЦДАЖР УРСР; Упоряд.: І. Х. Ганжа, О. О. Кривошеєва, Г. М. Михайличенко та ін. – К.: Наук. думка, 1965. – 837 с.

До збірника включено 229 документів з фондів ЦДАЖР УРСР, партійного архіву Інституту історії партії ЦК КП України, Центрального державного архіву народного господарства СРСР, обласних державних архівів, друкованих джерел.

1968

107. Комітети незаможних селян України (1921–1933): Зб. документів і матеріалів / Архів. упр. при РМ Української РСР. ЦДАЖР УРСР; Упоряд.: Г. Т. Ісип, А. П. Карташова, А. З. Міщенко, А. А. Недух. – К.: Наук. думка, 1968. – 636, [3] с.

Збірник містить 360 документів з фондів ЦДАЖР УРСР, партійного архіву Інституту історії партії ЦК КП України, обласних державних архівів, друкованих джерел, у яких розкривається процес створення комнезамів, їх роль у проведенні колективізації на селі.

1976

108. Комуністична партія України в резолюціях і рішеннях з'їздів, конференцій і пленумів ЦК. Т. 1. 1918–1941 / Ін-т історії партії при ЦК Компартії України – філіал Інституту марксизму-ленінізму при ЦК КПРС; Редкол.: В. І. Юрчук (гол.) та ін. – К., 1976. – 1007 с.

Із змісту:

Про колективізацію: [Постанова Пленуму ЦК КП(б)У (9–13 груд. 1930 р.)]. – С. 707–717;

Про збиральну кампанію: [Резолюція пленуму ЦК КП(б)У (20–25 черв. 1931 р.)]. – С. 718–723;

Про завдання хлібозаготівельної кампанії 1931 р.: [Резолюція пленуму ЦК КП(б)У (20–25 черв. 1931 р.)]. – С. 723–727;

Про стан і розвиток тваринництва в радгоспах та колгоспах: [Резолюція пленуму ЦК КП(б)У (20–25 черв. 1931 р.)]. – С. 734–741;

Про підсумки весняної посівної кампанії, про хлібозаготівельну та збиральну кампанії і завдання організаційно-господарського зміцнення колгоспів: [Резолюція Третьої конференції КП(б)У (6–9 лип. 1932 р.)]. – С. 743–755.

1988

109. The Foreign Office and the Famine: British Documents on Ukraine and the Great Famine of 1932–1933 / Ed. by M. Carynyk, L. Y. Luciuk and B. S. Kordan; With a forew. by M. R. Marrus. – Kingston, Ont.; Vestal, N. Y: Limestone Press, 1988. – LXI, 493 p., [1] folded leaf of pi., map.

Публікуються документи міністерства іноземних справ Великобританії про голод 1932–1933 рр.: свідчення іноземних спостерігачів, дипломатів, економічних

експертів, повідомлення про економічне становище в СРСР.

1989

110. Голод на Україні (1931–1933 рр.): [Документи і матеріали] / Вступ. сл. В. І. Марочко, Є. П. Шаталіної // Укр. іст. журнал. – 1989. – № 7. – С. 99–111; № 8. – С. 105–117; № 9. – С. 110–121; № 11. – С. 78–90; № 12. – С. 123–128; 1990. – № 1. – С. 104–112.

111. Документы свидетельствуют: Из истории деревни накануне и в ходе коллективизации 1927–1932 рр.: Сб. / Сост.: В. П. Данилов и др.; Под ред. и со вступ. ст. В. П. Данилова, Н. А. Ивницкого. – М.: Политиздат, 1989. – 526 с.

У збірнику представлено документи центральних архівів колишнього СРСР про проведення насильницької колективізації та розкуркулення селян.

112. Україна. Голод 1932–1933 років: За повідомл. брит. дипломатів / Пер. з англ. І. Євтуха; Вступ. сл. С. Кульчицького // Весвіт. – 1989. – № 11. – С. 153–161.

1990

113. О голоде 1932–1933 годов на Украине и публикации связанных с ним архивных материалов: Постановление ЦК Компартии Украины от 26 января 1990 г. // Правда Украины. – 1990. – 7 февр.

* * *

114. Голод 1932–1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів / Ін-т історії партії при ЦК Компартії України – філіал Ін-ту марксизму-ленінізму при ЦК КПРС; Упоряд.: Р. Я. Пиріг (кер.), А. В. Кентій, І. Л. Комарова та ін. – К.: Політвидав України, 1990. – 603, [2] с.

Публікуються 248 документів (С. 110–563) з Партархіву Інституту історії партії при ЦК Компартії України та партархівів обкомів Компартії України.

115. Голод 1932–1933 років на Україні: Свідчать архівні документи / Вступ. сл. Р. Пирога // Під прапором ленінізму. – 1990. – № 8. – С. 64–86.

116. Голод 1933 года / Вступ. ст., комент., подгот. текста Ю. И. Гончаренко, А. П. Чиченкова // Советские архивы. – 1990. – № 6. – С. 45–46, 52.

117. *Кульчицький С. В., Шаталіна Є. П.* Джерела про колективізацію і голод на Україні: (За матеріалами ЦДАЖР УРСР 1929–1933 рр.) // Архіви України. – 1990. – № 6. – С. 38–49.

118. *Наумов С.* Голод 1933 года: палачи и жертвы: [Свидетельствуют документы] // Мол. гвардия. – 1990. – № 2. – С. 137–143.

119. *Павловська Н.* ЦДАЖР УРСР: Підготовлено виставку документів “Україна: трагедія голоду 1932–1933 рр.”. Розгорнуто в приміщенні клубу Ради Міністрів УРСР // Архіви України. – 1990. – № 6. – С. 76.

120. *Панчук М., Диброва С.* 20–30-е: Документы, факты, свидетельства // Коммунист Украины. – 1990. – № 4. – С. 70–84.

121. *Пиріг Р.* Повернення правди: [За архів. матеріалами] // Рад. Україна. – 1990. – 27 берез.

1991

122. Чорна пляма в історії України: [Добірка італ. дипломатич. документів] / Пер. з англ. Ігоря та Ірини Євтухів // Трибуна. – 1991. – № 1. – С. 26–28.

1992

123. Международная комиссия по расследованию голода на Украине 1932–1933 годов: Итоговый отчет, 1990 г.: Пер. с англ. / Отв. за вып. В. Б. Евтух. – К., 1992. – 191 с.

У підсумковому звіті Міжнародної комісії, створеної 1988 р., розглядаються такі аспекти голодомору в Україні: наявність та тривалість голоду, причина або причини голоду, наслідки голоду для України та її народу, рекомендації щодо

відповідальності за організацію голоду.

* * *

124. Голодомор: Терор Москви проти української нації / Матеріали підгот. і пер. з англ. та італ. В. Романець // Розбудова держави. – 1992. – № 4. – С. 14–23.

125. Колективізація і голод на Україні, 1929–1933: Зб. документів і матеріалів / АН України. Ін-т історії України; Упоряд.: Г. М. Михайличенко, Є. П. Шаталіна; Відп. ред. С. В. Кульчицький. – К.: Наук. думка, 1992. – 732 с.

У збірнику опубліковано 403 документа 1929–1933рр. з фондів ЦДАВО України та обласних державних архівів України.

126. Розкуркулення в УРСР / Підгот. до друку Є. П. Шаталіна // Укр. іст. журнал. – 1992. – № 7–8. – С. 103–111.

1993

127. Про заходи у зв'язку з 60-ю річницею голодомору в Україні: Указ Президента України від 19 лют. 1993 р. // Голос України. – 1993. – 26 лют. – С. 2.

* * *

128. *Горошко С.* ...І Сталін не відмовив: (Документи свідчать) // Молодь України. – 1993. – 13 лип.

129. Колективізація і голод на Україні, 1929–1933: Зб. документів і матеріалів / АН України. Ін-т історії України; Упоряд.: Г. М. Михайличенко, Є. П. Шаталіна; Відп. ред. С. В. Кульчицький. – 2-е вид. – К.: Наук. думка, 1993. – 732 с.

130. *Марочко В. І.* Хунгер – значить голод: [Свідчать архіви] // Віче. – 1993. – № 8. – С. 136–146.

131. *Мухіна М.* Упокорення голодом: Зб. документів / АН України. Археогр. комісія. Ін-т укр. археографії. – К., 1993. – 309 с.: іл. – (Джерела з новітньої історії України).

До збірника включено джерела з історії голодомору 1932–1933 рр., які зберігаються за межами України, зокрема матеріали, зібрані Комісією конгресу США та Міжнародною комісією з розслідування голоду 1932–1933 рр. в Україні, а також колекція Наукового товариства ім. Шевченка (Нью-Йорк) (59 документів).

132. Національна трагедія України: (Документи про політику рад. влади щодо укр. селянства. 1931–1934 рр.) / Публ. В. Сергійчука // Військо України. – 1993. – № 11. – С. 100–123.

133. *Саквук В.* За злочин до трибуналу: (Документи свідчать) // За вільну Україну. – 1993. – 2 жовт. – С. 3.

134. *Солоненко М.* Смерть приходила з центру: Партійні документи підтверджують: голодомор на Україні організувала... ВКП(б) // Культура і життя. – 1993. – 11 верес. – С. 4; Слобід. край. – 8 черв.

135. 1932–33 рр.: Голодомор: (Публ. документів) // Уряд. кур'єр. – 1993. – 20 лют. – С. 6.

136. Упокорення голодом / Передм. та підгот. публ. М. Ю. Мухіної // Архіви України. – 1993. – № 1–3. – С. 15–34; № 4–6. – С. 16–21.

137. Уривки з книги “Форін Офіс та Голодомор” – збірки британських документів про Україну та Великий Голод 1932–1933 рр. // Золоті ворота. – 1993. – № 4. – С. 68–79.

138. *Хорошун Б.* Документи свідчать і звинувачують: Виповнюється 60 років трагедії українського народу – голодомору 1932–1933 років // Трибуна. – 1993. – № 7. – С. 28.

139. Як нас морили голодом. Особая папка. Протоколи // Молодь України. – 1993. – 10, 14, 17, 24, 28 верес.; 5, 8, 12, 19, 26 жовт.; 2 листоп.

1994

140. *Білас І.* Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953: Суспільно-політичний

та історико-правовий аналіз. У 2 кн. – К.: Либідь; Військо України, 1994. – Кн. 2. Документи і матеріали. – 685 с.

Публікація 11 документів про голод 1932–1933 рр. (С. 119–128) (передрук з “Урядового кур’єру”, 1993, 20 лют.).

141. Як нищили українське село: [Документи 1930–1932 рр.] // Укр. слово. – 1994. – 10 лют. – С. 13–14.

1995

142. *Яковлева Л. В.* Архівні джерела з історії голодомору і голодувань в ЦДАВО України // Голодомор 1932–1933 рр. в Україні. Причини і наслідки: Матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 9–10 верес. 1993 р.). – К., 1995. – С. 157–167.

1997

143. Національні процеси в Україні: історія і сучасність: Документи і матеріали: Довідник: У 2 ч. Ч. 2 / Упоряд.: І. О. Кресіна, В. Ф. Панібудьласка; За ред. В. Ф. Панібудьласки. – К.: Вища шк., 1997. – 704 с.

Опубліковано 30 документів про голодомор 1932–1933 рр. (С. 200–246) з фондів ЦДАГО України, державних обласних архівів України, Рос. центру зберігання та вивчення документів новітньої історії.

144. Писатель и вождь: Переписка М. А. Шолохова с И. В. Сталиным. 1931–1950 годы: Сб. документов из личного архива И. В. Сталина / Сост. Ю. Мурин. – М.: Раритет, 1997. – 159 с.

У збірнику представлені листи М. Шолохова до Й. Сталіна, у яких розглядаються питання колективізації та голоду 1932–1933 рр. (С. 22–69).

145. Україна в ХХ столітті: Зб. документів і матеріалів: (1900–1939) Лн-т змісту і методів навчання; Київський нац. ун-т ім. Т.Шевченка; Упоряд.: А. Г. Слюсаренко та ін. – К., 1997. – 447 с.

Опубліковано документи про примусову колективізацію та розкуркулення селян, листи селян Київщини про голодування (С. 390–394).

1999

146. *Гинцберг Л. И.* Массовый голод в сочетании с экспортом хлеба в начале 30-х годов. По материалам “особых папок” политбюро ЦК ВКП(б) // Вопросы истории. – 1999. – № 10. – С. 119–126.

147. Портрет темряви: Свідчення, документи і матеріали: У 2 кн. Кн. 1 / Асоц. дослідників голодоморів в Україні; Авт.-упоряд. П. Ящук. – К.; Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 1999. – Кн. 1. – 705 с.; Кн. 2. – 611 с.

Опубліковано свідчення та фотодокументи про голодомор 1932–1933 рр.

* * *

148. *Білокінь С.* Масовий терор як засіб державного управління в СРСР (1917–1941 рр.): Джерелознавче дослідж. – К., 1999. – 359, [11] с.: іл.

Огляд документів до історії голодомору 1932–1933 рр. у фондах ЦДАГО України (С. 247–252).

2001

149. Командири великого голоду: Поїздки В. Молотова і Л. Кагановича в Україну та на Північний Кавказ. 1932–1933 рр. / Київська міська організація Всеукр. т-ва “Меморіал”; За ред. В. Васильєва, Ю. Шаповала. – К.: Генеза, 2001. – 399 с.

Публікуються 76 документів з фондів РДАСПІ, зокрема щоденники поїздки Л. М. Кагановича в Україну, протоколи засідань Політбюро ЦК ВКП(б),

статистичні дані про стан сільського господарства та хлібозаготівель та ін.

150. Сталин и Каганович. Переписка. 1931–1936 гг. / Федер. архив. служба России. Рос. гос. архив соц.-полит. истории; Сост.: О. В. Хлевнюк. Р. У. Дэвис, Л. П. Кошелева и др. – М.: РОССПЭН, 2001. – 798 с.

У збірнику представлено листування Й. Сталіна та Л. Кагановича з фондів РДАСПІ, у якому широко висвітлюється питання голоду в Україні 1932–1933 рр.

151. Трагедия советской деревни: Коллективизация и раскулачивание: Документы и материалы в 5 т. 1927–1939. Т. 3. Конец 1920–1933 /Под ред. В. Данилова, Р. Маннинг, Л. Виолы. – М.: РОССПЭН, 2001. – 1008 с.

У збірнику опубліковано 386 документів партійних, державних, колгоспно-кооперативних, судових установ та організацій, окремих осіб з фондів ЦА ФСБ РФ, РДАЕ, РДВА, ДА РФ.

* * *

152. Малащенко Л. Документи особових фондів Л. Кагановича та В. Молотова [у Рос. держ. архіві соц.-політ. історії] як джерела вивчення історії України в ХХ столітті // Командири великого голоду: Поїздки В. Молотова і Л. Кагановича в Україну та на Північний Кавказ. 1932–1933 рр. – К.: Генеза, 2001. – С. 195–198.

2002

153. Звернення синоду єпископів Києво-Галицької митрополії Української греко-католицької церкви до вірних і всіх людей доброї волі з приводу відзначення 70-ї річниці голодомору в Україні // Срібна Земля. – 2002. – 16 листоп. – С. 12.

154. Кучма Л. Звернення Президента України Л. Д. Кучми до укр. народу у зв'язку з Днем пам'яті жертв Голодомору та політ. репресій: [Іст. аспект] // Уряд. кур'єр. – 2002. – 26 листоп. – С. 3.

155. Послання Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета преосвященним архіпастирям, боголюбивим пастирям, чесному чернецтву та всім вірним Української Православної Церкви Київського Патріархату з нагоди 70-ї річниці штучного Голодомору в Україні 1932–1933 рр. // Голос православ'я. – 2002. – листоп. – С. 2.

156. Про заходи у зв'язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні: Указ Президента України від 20 берез. 2002 р. № 275/2002 // Уряд. кур'єр. – 2002. – 29 берез. – С. 10.

157. Про 70-ті роковини голодомору в Україні: Постанова Верховної Ради України від 28 листоп. 2002 р. № 258–IV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 51. – Ст. 377.

2003

158. Голодомор – національна трагедія: [Як офіційний документ Ген. Асамблеї ООН поширено спільну заяву 25 країн у зв'язку із “сімдесятою річницею голодомору – Великого Голоду 1932–1933 років в

Україні”] // Новини Закарпаття. – 2003. – 13 листоп. – С. 2.

159. Жертви Голодомору: (Спільну заяву, присвячену 70-й річниці Голодомору в Україні 1932–1933 років, буде опубліковано як офіційний документ 58-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН) // Голос України. – 2003. – 13 листоп. – С. 7.

160. Звернення до українського народу учасників спеціального засідання Верховної Ради України щодо вшанування пам'яті жертв голодомору 1932–1933 років // Уряд. кур'єр. – 2003. – 29 трав.

161. Ігор Ісиченко. Весна нашої скорботи. Пастирське послання архієпископа Харківського і Полтавського Ігоря до боголюбивих пастирів і побожних мирян Харківсько-Полтавської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви з нагоди 70-річчя голодомору 1932–1933 рр. // Слово Просвіти. – 2003. – 26 лют. – 4 берез., Ч. 9. – С. 1.

* * *

162. *Бровар Д.* Мовою документів про голодомор в Україні 1932–1933 // Літ. Україна. – 2003. – 20 лют. – С. 4.
163. *Веселова О. М.* Висвітлення голоду 1932–1933 рр. у збірниках документів і матеріалів // Укр. іст. журнал. – 2003. – № 5. – С. 101–125.
164. *Волощук О.* Голодомор 1932–1933 років в Україні: [На основі опублікованих урядових документів викрито ідеологів та організаторів голодомору 1932–1933 рр.]. – Рівне: Азалія, 2003. – 20 с.
165. Голодомор в Україні 1932–1933: Офіційні документи. Бібліографія публікацій джерел. Огляди джерел. Інтернет-ресурси / Держкомархів України. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного. – К., 2003. – [Компакт-диск].
На компакт-диску представлено фотодокументи з фондів ЦДКФФА України, огляди джерел з історії голоду у фондах державних архівів України, бібліографію документальних публікацій про голод 1932–1933 рр.
166. Голодомор 33-го – Голгофа нашого народу (свідчать документи) / Підгот. В. В. Клювак // Міліцейський кур'єр. – 2003. – 24 квіт.–7 трав.; 15–21 трав.; 22–28 трав.; 29 трав. – 4 черв.; 5–11 черв.; 12–18 черв.; 19–25 черв.; 26 черв. – 2 лип.
167. Документи з фондів центральних державних архівів України // Парламентські слухання щодо вшанування пам'яті жертв голодомору 1932–1933 років 12 лютого 2003 р. / Верховна Рада України; Кабінет Міністрів України; За ред.: Д. В. Табачника, О. О. Зінченка, Г. Й. Удовенка. – К., 2003. – С. 121–154.
Представлено фотокопії документів ЦДАГО України, ЦДАВО України, ЦДКФФА України.
168. Закон “про три колоски”: 10 років із конфіскацією: [З історії СРСР: Публ. документів / Підгот. В. Колішний] // Закон і бізнес. – 2003. – 8 берез. – С. 27.
169. *Івницький М.* Сталін – батько голоду. За матеріалами колишнього кремлівського Архіву Політбюро ЦК КПРС і ОДНУ // Слово Просвіти. – 2003. – 19–25 листоп. – Ч. 47. – С. 5.
170. *Кульчицький С., Єфіменко Г.* Демографічні наслідки голодомору 1933 р. в Україні. Всесоюзний перепис 1937 р. в Україні: документи та матеріали / НАН України. Ін-т історії України. – К., 2003. – 191 с.
У виданні опублікована підбірка документів про Всесоюзний перепис населення 1937 р. (С. 73–184), які свідчать про демографічні втрати України від голоду 1932–1933 рр.
171. *Лиценецький В.* У приміщенні культурного осередку в Пармі встановлена постійна виставка фотографій про велику трагедію укр. народу в 1932–1933 рр. // Злочин / Упоряд. П. Кардаш. – Мельбурн; К., 2003. – С. 177.
172. Лубянка. Сталин и ВЧК-ГПУ-ОГПУ-НКВД. Январь 1922 – декабрь 1936 / Сост.: В. Н. Хаустов, В. П. Наумов, Н. С. Плотникова. – М.: Междунар. Фонд „Демократия”, 2003. – 912 с. – (Россия XX век. Документы).
У виданні опубліковано ряд документів про голод 1932–1933 рр. з фондів АП РФ, РДАСПІ, ЦА ФСБ РФ (С. 324–326, 344–355, 390–394, 398–399, 406–407, 419–420, 445–447, 466), зокрема матеріали про хід слідства по справі про спротив хлібозаготівлям в Орехівському районі, директиви ЦК ВКП(б) та РНК СРСР про запобігання масовому виїзду голодуючих селян та ін.
173. *Махінчук М.* Комуною на цвинтар: [Про голодомор в Україні у 1933 р.: 3 публік. документів] // Уряд. кур'єр. – 2003. – 4 лют. – С. 8–9.
174. Смертю смерть подолали. Голодомор в Україні 1932–1933 / Авт. кол.: П. П. Панченко (кер.), М. М. Вівчарик, А. І. Голуб та ін. – К.: Україна, 2003. – 352 с., [8] арк.
У розділі “Документи свідчать” (С. 264–345) публікуються 79 документів з фондів ЦДАГО України, держархівів Дніпро-петровської, Київської, Харківської, інших областей, ДА РФ. У вклейці опубліковано 8 арк. фотодокументів про голодомор.

175. 1932–1933 роки очима партійного функціонера (з щоденника Д. Заволоки) / Публік. підгот. С. Богунов і В. Даниленко // 3 архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 2003. – № 1 (20). – С. 66–90.

176. Фотодокументи та малюнки про трагедію голодомору 1932–1933 рр. в Україні / Уклад. О. В. Юркова // Голод 1932–1933 років в Україні: причини і наслідки / НАН України. Ін-т історії України. – К.: Наук. думка, 2003. – [24] арк. – [вклейка між С. 872–873].

* * *

177. Голод 1932–1933 років в Україні: причини і наслідки / НАН України. Ін-т історії України; Авт. кол.: В. І. Марочко (кер.) та ін.; Відп. ред. В. М. Литвин. – К.: Наук. думка, 2003. – 887 с.

Із змісту:

Розділ І. Архівні джерела та збірки документів про голод 1932–1933 рр. в Україні:

Пиріг Р. Я. Документи з історії голоду у фондах архівосховищ України. – С. 8–26;

Платонова Н. В., Вронська Т. В. Архівні матеріали НКВС і ДПУ у фондах Державного архіву МВС України. – С. 26–41;

Марочко В. І. Російські архівні джерела та збірники документів про причини та обставини голодомору. – С. 41–50;

Веселова О. М. Українські збірники документів і матеріалів з питань голодомору. – С. 50–72;

Марочко В. І. Зарубіжні документальні видання. – С. 72–81;

Даниленко В. М., Пристайко В. І. Документи Державного архіву Служби безпеки України як джерело вивчення голодомору 1932–1933 рр. в Україні. – С. 81–98.

178. Голод 1932–1933 років крізь призму архівних документів: Документальна виставка Державного комітету архівів України // Парламентські слухання щодо вшанування пам'яті жертв голодомору 1932–1933 років 12 лютого 2003 р. / Верховна Рада України; Кабінет Міністрів України; За ред.: Д. В. Табачника, О. О. Зінченка, Г. Й. Удовенка. – К., 2003. – С. 162–169.

Подано переліки документів ЦДКФФА України, ЦДАВО України, ЦДАГО України, ЦДАМЛМ України про голодомор 1932–1933 рр., експонованих на виставці у приміщенні Верховної Ради України 6–12 лютого 2003 р.

179. *Даниленко В. М.* Відображення голодомору 1932–1933 років в Україні у матеріалах радянських спецслужб // Голодомор 1932–1933 років як величезна трагедія українського народу: Матеріали Всеукр. наук. конф. (Київ, 15 листоп. 2002 р.) / Міжрегіон. Академія упр. персоналом; Міжнар. кадрова академія. – К., 2003. – С. 99–106.

180. *Капустян Г.* Голодомор 1932–1933 р. в Україні за матеріалами московських архівів // Три голодомори в Україні в ХХ ст.: Погляд із сьогодення: Матеріали міжнар. наук. конф. [Київ, 7 листоп. 2002 р.] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Центр українознавства. – К., 2003. – С. 87–109.

181. *Лозицький В.* Свідчать матеріали з фондів Центрального державного архіву громадських об'єднань України // Три голодомори в Україні в ХХ ст.: Погляд із сьогодення: Матеріали міжнар. наук. конф. [Київ, 7 листоп. 2002 р.] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Центр українознавства. – К., 2003. – С. 57–61.

182. *Марочко В.* Архіви Російської Федерації як джерельна база вивчення причин та наслідків голоду в Україні // Три голодомори в Україні в ХХ ст.: Погляд із сьогодення: Матеріали міжнар. наук. конф. [Київ, 7 листоп. 2002 р.] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Центр українознавства. – К., 2003. – С. 110–125.

183. Нове про голодомор в Україні: (Міністерство внутрішніх справ України розсекречує архіви, передані Службою безпеки України, які пов'язані з Голодомором 1932–1933 років) // Шлях Перемоги. – 2003. – 23 лип. – Ч. 30. – С. 7.

184. *Пиріг Р.* Історичні джерела вивчення людських втрат в Україні під час голодомору 1932–1933 рр. // Проблеми історії України: Факти, судження, пошуки: Міжвід. зб. наук. праць / НАН України. Ін-т історії України; Центр дослідження геноциду українського народу. – К., 2003. – Вип. 7. Спеціальний. – С. 244–249.

185. *Пиріг Р. Я.* Документи державного політичного управління УСРР як джерело історії голодомору 1932–1933 років // Голодомор 1932–1933 років як величезна трагедія українського народу: Матеріали Всеукр. наук. конф. (Київ, 15 листоп. 2002 р.) / Міжрегіон. Академія упр. персоналом; Міжнар. кадрова академія. – К., 2003. – С. 52–56.

186. *Пиріг Р. Я.* Документи з історії голоду у фондах архівосховищ України // Укр. іст. журнал. – 2003. – № 5. – С. 82–101.

187. *Famine-Genocide in Ukraine, 1932–1933: Western Archives, Testimonies and New Research / Edited by Wsevolod W. Isajiw.* – Toronto: Ukrainian Canadian Research and Documentation Centre, Toronto, 2003. – 212 p.

Огляди джерел з історії голоду 1932–1933 рр. в архівах Німеччини, Італії, Великобританії, Росії.

2004

188. Україна. 1920–1939 роки. Документи свідчать: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / Уклад.: В. Кравченко, П. Добров, П. Панченко та ін. – Донецьк: Східний видавн. дім, 2004. – 260 с.

Опубліковано 26 документів про голод 1932–1933 рр. без посилань на архіви (С. 54–83).

* * *

189. *Круцик Р.* Голод 1932–1933 рр. у народній пам'яті та архівних документах // Голодомор як засіб політичного терору: Матеріали наук.-практ. конф. (Вінниця, 29 листоп. 2002 р., 26 листоп. 2003 р.) / Вінницька облдержадміністрація; Держархів Вінницької обл. – Вінниця, 2004. – С. 100–113.

190. *Кудряченко А. І.* Соціально-політичні виміри голодомору в Україні 1932–1933 років за свідченням тогочасних німецьких дипломатичних установ в Україні // Голодомор 1932–1933 років: основні дійові особи і механізми здійснення: Матеріали Другої Міжнар. наук. конф. (Київ, 28 листоп. 2003 р.) / Міжрегіон. Академія упр. персоналом; Міжнар. кадрова академія. – К., 2004. – С. 88–95.

191. *Нікольський В.* Голодомор 1932–1933 рр. на Україні за матеріалами “окремої папки” Політбюро ЦК КП(б)У // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: Міжвід. зб. наук. праць. – К., 2004. – Вип. 12. – С. 84–93.

192. *Пиріг Р. Я.* Документи Компартії України як джерело з історії голодомору 1932–1933 років // Голодомор 1932–1933 років: основні дійові особи і механізми здійснення: Матеріали Другої Міжнар. наук. конф. (Київ, 28 листоп. 2003 р.) / Міжрегіон. Академія упр. персоналом; Міжнар. кадрова академія. – К., 2004. – С. 72–81.

193. *Пристайко В.* Голод 1932–1933 років в Україні у світлі документів Державного архіву СБ України: Виступ на Міжнародній конференції “Голод 1932–1933 років в Україні – геноцид у пошуках визнання” в Паризькому Університеті Сорбонна. Париж, 21 листопада 2003 року // Пристайко В. Я жив разом з країною... Інтерв'ю, виступи, коментарі. – К.: Сфера, 2004. – С. 206–218.

2. Регіональні матеріали

Вінницька область

1996

194. *Петренко В.* Документи Державного архіву Вінницької області про колективізацію та голод на Поділлі в 1928–1934 рр. // Тези доп. 15-ї Вінниц. обл. іст.-краєзн. конф. – Вінниця, 1996. – С. 67–68.

1997

195. *Подкур Р.* “Вінницький обласний відділ ДПУ повідомляє...” (Суспільно-політичне життя Поділля на початку 30-х років за матеріалами ДПУ) // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 1997. – № 1–2. – С. 90–107.

1998

196. Голод 1932–33, 1946–47. Вінницька область: Документи і матеріали / Авт.-упоряд.: Ф. А. Винокурова, Р. Ю. Подкур. – Вінниця: Антекс-У ЛТД, 1998. – 224 с.
Опубліковано 194 документа про голод 1932–1933 рр. з фондів Держархіву Вінницької області. Документи у збірнику структуровано за районами Вінницької області.

* * *

197. *Подкур Р.* Документи Державного політичного управління як джерело вивчення колективізації та голоду 30-х років на Поділлі // Голод 1932–33, 1946–47: Вінницька область: Документи і матеріали. – Вінниця, 1998. – С. 28–34.

2002

198. Голодомор мовою документів // Липовецькі вісті. – 2002. – 23 листоп.
199. Голодомор на Вінниччині: (Говорять документи) // Барчани. – 2002. – 22 листоп.
200. *Купчишин М., Мичак А.* Шаргородщина. Сторінки історії. – К., 2002. – 320 с.
Публікуються витяги з 4 документів Держархіву Вінницької області про голод 1932–1933 рр. у Шаргородському районі Вінниччини (С. 126–127).
201. Людомор 1932–1933: Книга буття – засвідчують документи: [Є табл. про чисельність населення в обл. на 05.1932 р. та 05.1934 р.] // Подолія. – 2002. – 3 груд.
202. *Шимко Л.* Свідчать документи і очевидці: голод забрав мільйони життів // Маяк. – 2002. – 23 листоп.

2003

203. *Винокурова Ф.* Документи та свідчення викривають... (голод 1932–1933 рр. на Вінниччині за матеріалами Державного архіву Вінницької області) // Подільська старовина: Наук. зб.: До 85-річчя з часу заснування Вінниц. облас. краєзн. музею. – Вінниця, 2003. – С. 129–138.
204. Документальні джерела Державного архіву Вінницької області // Трагедія Голодомору на Вінниччині 1932–1933 рр.: Бібліогр. покажчик / Вінницька облас. універс. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва; Держархів Вінницької обл. – Вінниця, 2003. – С. 63.
205. *Петренко В.* Червоний мор: [Начальник відділу Держархіву Вінницької обл. про трагедію укр. селянства 1932–1934 рр. на матеріалах Поділля. Є фото] // Подолія. – 2003. – 5 лют.

2004

206. *Петренко В.* Документи Державного архіву Вінницької області як джерело вивчення голодомору 1932–1934 рр. на Поділлі // Голодомор як засіб політичного терору: Матеріали наук.-практ. конф. (Вінниця, 29 листоп. 2002 р., 26 листоп. 2003 р.) / Вінницька облдержадміністрація; Держархів Вінницької обл. – Вінниця, 2004. – С. 118–128.
207. *Подкур Р.* Документи ДПУ [у Держархіві Вінницької обл.] як джерело вивчення колективізації та голоду 30-х років на Поділлі // Голодомор як засіб політичного терору: Матеріали наук.-практ. конф. (Вінниця, 29 листоп. 2002 р., 26 листоп. 2003 р.) / Вінницька облдержадміністрація; Держархів Вінницької обл. – Вінниця, 2004. – С. 107–113.
208. *Роговой О.* Нововиявлені актові книги реєстрації смертей за 1932–1933 роки [у архівах райвідділів ЗАГСів Вінницької обл.] як джерело для вивчення голодомору на Вінниччині // Голодомор як засіб політичного терору: Матеріали наук.-практ. конф.

(Вінниця, 29 листоп. 2002 р., 26 листоп. 2003 р.) / Вінницька облдержадміністрація; Держархів Вінницької обл. – Вінниця, 2004. – С. 128–136.

Дніпропетровська область

1993

209. Народна трагедія: Документи і матеріали про голод 1932–1933 рр. на Дніпропетровщині: [Навч. посібник] / Упоряд.: А. І. Голуб, Ю. А. Мищик, Н. Р. Романець. – Дніпропетровськ: Вид-во ДДУ, 1993. – 84 с.

До збірника включено 49 документів з фондів Держархіву Дніпропетровської області, ЦДАВО України, опублікованих у періодиці та спогади очевидців голодомору.

2001

210. Свідчення з минушини: Мовою документів. – Дніпропетровськ: Моноліт, 2001. – 320 с. – (Реабілітовані історією. Дніпропетровська область).

Опубліковано 24 документа про голод 1932–1933 рр. з фондів Держархіву Дніпропетровської області та Архівного управління СБУ у Дніпропетровській області (С. 138–159).

2003

211. Голод: Хроніка, документи та матеріали голоду 1921–1923, 1932–1933 років на Криворіжжі / Уклад. О. О. Мельник. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2003. – 384 с.

Публікація витягів з 27 документів Держархіву Дніпро-петровської області про голод 1932–1933 рр. (С. 226–244).

212. *Іванченко Б. Л.* Викорінення: Голодомори 1921–22; 1932–33 р.р. в Дніпропетровській області. – Павлодар, 2003. – 68 с.

Подано архівні документи, матеріали з часописів 20-х рр., статистичні дані про голодомор 1932–1933 рр. на Дніпропет-ровщині.

Житомирська область

1993

213. Голодомор на Житомирщині, 1930–1934 роки. Документи і спогади: Зб. / Житомирський облдержархів; Житомирське наук.-краєзн. т-во дослідників Волині; Упоряд.: Р. Ю. Кондратюк, Д. Я. Самолюк; Редкол.: В. М. Присяжнюк (голова) та ін. – Житомир: Житомирський вісник, 1993. – 83 с.

У збірнику представлено 37 документів з фондів Держархіву Житомирської області та спогади про голодомор, зібрані з ініціативи Житомирського науково-краєзнавчого Товариства дослідників Волині.

Запорізька область

1993

214. Неоголошена війна: Спогади свідків, архівні документи та роздуми сучасника про голодомор 1932–1933 років / Авт.-упоряд. В. Тимофеев. – Тернопіль: Збруч, 1993. – 134 с.

Опубліковано 69 документів з фондів держархівів Дніпропет-ровської та Запорізької областей про голод 1932–1933 років на Мелітопольщині Запорізької області (С. 47–114).

Київська область

1993

215. Голодомор 1932–1933 років на Київщині: Свідчать документи: [З фондів ЦДАГО України] / Авт. вступ. ст. та публ. Р. Пиріг // Сучасність. – 1993. – № 7. – С. 114–125.

216. *Пиріг Р.* Наслідки тоталітаризму початку 1930-х років на Київщині: [Документи ЦДАГО України] // Золоті ворота. – 1993. – № 4. – С. 46–67.

2003

217. *Куго Р.* Партиїні документи свідчать: (Головний спеціаліст Держархіву Київської обл. про голод 1932–1933 рр) // Шлях перемоги. – 2003. – 20–26 листоп.

Кіровоградська область

1991

218. *Шевчук В. Д.* Про джерельну базу вивчення історії голодомору 1930-х рр. на Кіровоградщині // Розвиток історичного краєзнавства в контексті національного і культурного відродження України: Тез. доп. і повідомл. 5-ї Всеукр. конф. – К.; Кам'янець-Подільський, 1991. – С. 318–319.

1992

219. *Ліхач Н. Ф., Бабак Т. І.* Безкровна війна: Мовою архівних документів про голод 1932–1933 рр. на Кіровоградщині / Держархів Кіровоградської області; Кіровоградський держ. пед. ін-т ім. Пушкіна. – Кіровоград, 1992. – 27 с.

Публікуються документи ЦК КП(б)У, РНК УСРР, місцевих партійних та радянських органів, листи трудящих з фондів Держархіву Кіровоградської області.

1994

220. *Шевченко С. І.* Архівні документи як джерело вивчення голодомору на Кіровоградщині // Пам'яті жертв радянських голодоморів в Україні: Матеріали наук. конф. (Чернівці, 24 верес. 1993 р.). – Чернівці, 1994. – С. 42–43.

2003

221. Безкровна війна. Мовою архівних документів про голод 1921–1923, 1932–1933 рр.: 36 документів і матеріалів / Держархів Кіровоградської обл.; Авт.-упоряд.: О. Житков (кер.) та ін.; Редкол.: І. Матяш та ін. – Кіровоград, 2003. – 195 с.

До збірника включено 80 документів 16 фондів Держархіву Кіровоградської області, що висвітлюють події голодомору 1932–1933 рр. на Кіровоградщині (С. 62–167).

Львівська область

2003

222. *Клювак В. В., Куцинда В. І.* Голгофа українського народу. (До 70-річчя голодомору в Україні 1932–33 років за матеріалами Державного архіву Львівської області). – Л., 2003. – 23 с.

Основу видання складають матеріали галицької преси, інформаційні та аналітичні записки польської поліції, спогади очевидців та жертв голодомору.

Миколаївська область

2000

223. Миколаївщина: колективізація сільського господарства і голод (1929–1933): Документи і матеріали / Держархів Миколаївської обл.; Одеський держ. ун-т ім. І. І. Мечникова. Миколаївський навч.-наук. центр; Уклад.: І. Г. Баташан, Р. П. Беженуца, М. І. Біличенко та ін. – Миколаїв, 2000. – 213 с.

Публікуються 84 документа з фондів Держархіву Миколаївської області, ЦДАВО України, ЦДАГО України (С. 78–210).

2003

224. Голод-геноцид 1932–1933 років на території Миколаївщини: погляди істориків, очевидців, архівні матеріали (до 70-річчя трагедії) / Редкол.: О. М. Гаркуша, Є. Г. Горбуров, І. Т. Кіщак та ін. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2003. – 203 с.: іл.

Опубліковано 17 документів ЦДАГО України, Архівного управління СБУ в Миколаївській області, держархівів Миколаївської, Одеської областей (С. 178–198).

* * *

225. *Серединський В.* Документи Держархіву Миколаївської області про голодомор 1932–1933 років // Голод-геноцид 1932–1933 років на території Миколаївщини: погляди істориків, очевидців, архівні матеріали (до 70-річчя трагедії). – Миколаїв, 2003. – С. 122–126.

226. *Ташлай Л. Б. та ін.* 3 кримінальних справ архіву Служби безпеки архіву Служби безпеки України в Миколаївській області / Л. Б. Ташлай, М. О. Злочевська, О. М. Макачук // Голод-геноцид 1932–1933 років на території Миколаївщини: погляди істориків, очевидців, архівні матеріали (до 70-річчя трагедії). – Миколаїв, 2003. – С. 127–131.

Одеська область

1991

227. *Кесова Н. С.* Матеріали фондів Государственного архива Одесской области как источник для изучения процесса раскулачивания и голода тридцатых годов // Тез. докл. 2-й облас. ист.-краевед. науч.-практ. конф. – Одесса, 1991. – С. 96–97.

Полтавська область

1997

228. Колективізація сільського господарства і голод на Полтавщині 1929–1933: 36 документів і матеріалів / Центр по дослідженню історії та культури Полтавської облдержадміністрації; Держархів Полтавської обл. – Полтава, 1997. – 262, [2] с.

2004

229. Ні могили, ні хресного знаку: Голодомори 1932–1933 і 1946–1947 років у Чорнухинському районі Полтавщини: Документи і матеріали. Свідчення / Асоціація дослідників голодоморів в Україні; Ін-т історії України НАН України; Чорнухинська центр. район. б-ка

ім. Г. С. Сковороди; Упоряд. М. Булда. – Чорнухи; К., 2004. – 480 с.

Опубліковано 87 документів про голод 1932–1933 рр. (С. 46–140) з фондів держархівів Полтавської, Харківської областей, ЦДАВО України, ЦДАГО України, архівних відділів РАГСів Полтавської області.

Сумська область

2002

230. З історії голодомору 1932–1933 рр. на Сумщині / Держархів Сумської обл.; Уклад. Л. Покидченко. – Суми, 2002. – 62 с.

Видання містить “Тематичний перелік документів “Голодомор 1932–1933 рр. на Сумщині” (402 документа) (С. 21–58) та “Спи-сок фондів та друкованих джерел, які містять інформацію про голодомор 1932–1933 рр.” (С. 59–61).

2003

231. Іванущенко Г. Голодомор 1932–33 років: очима свідків, мовою документів. Северинівська сільрада Сумського району. – К.: Укр. вид. спілка, 2003. – 59 с.

У виданні опубліковано спогади свідків голодомору, та документи Держархіву Сумської області. (С. 39–53).

Тернопільська область

2003

232. Чорна тінь голодомору 1932–1933 років над Тернопіллям: Книга пам'яті / Тернопільська облдержадміністрація; Тернопільська облрада; Тернопільська академія народного господарства; Кафедра українознавства; Упоряд.: Б. Д. Лановик, М. В. Лазарович, Р. М. Матейко. – Тернопіль, 2003. – 292 с.

Опубліковано документи про голодомор 1932–1933 рр. (С. 182–218) більшість з яких передрукована зі збірників “Голод 1932–1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів” (К., 1990) та “Чорна книга України: зб. документів” (К., 1998). Також наведено окремі публікації української преси Галичини про голодомор 1932–1933 рр.

Харківська область

1997

233. Чорні жнива. Голод 1932–1933 років у Валківському та Коломацькому районах Харківщини: (Документи, спогади, списки померлих) / Асоціація дослідників голоду-геноциду 1932–1933 років в Україні; Східноєвропейський дослідний ін-т ім. В. К. Липинського та ін.; Упоряд. Т. Поліщук, Відп. за вип. О. М. Веселова. – К.; Х.; Нью-Йорк; Філадельфія: Вид-во М. П. Коця, 1997. – 366 с.

Публікуються 162 документа, переважно з фондів Держархіву Харківської області, свідчення людей, які пережили голодомор, списки померлих від голоду з фондів Валківського краєзнавчого музею.

Херсонська область

1993

234. Орлова З. С. Из истории голода на Херсонщине. По материалам архивных документов / Госархив Херсонской обл. – Херсон, 1993. – 13 с.

2003

235. З історії Голодомору на Херсонщині 1932–1933 рр.: Добірка документів Державного архіву Херсонської області / Уклад.: В. Бараснюк, О. Марущак, О. Стукалова, О. Шинкаренко. – Херсон, 2003. – 43 с. – (Бібліотечка архіву; Вип. 5).

У виданні представлені документи з фондів Держархіву Херсонської області, зокрема фондів комітетів КП(б)У, органів радянської влади різних рівнів, ОДПУ, профспілок, підприємств, установ.

Хмельницька область

1993

236. Голод 1932–1933 років на Хмельниччині: причини, наслідки, уроки: Матеріали респ. наук.-практ. конф. (20 жовт. 1993 р.) / Держархів Хмельницької обл. та ін. – Хмельницький, 1993. – 112 с.

У розділі “Голодомор на Хмельниччині мовою документів” (С. 78–109) опубліковано 30 документів з фондів Держархіву Хмельницької області.

* * *

237. *Верьовкін В. В.* Голод 1932–1933 рр. на Поділлі в історичних джерелах Західної України: [Держархівах Тернопільської, Рівненської, Львівської обл.] // Голод 1932–1933 років на Хмельниччині: причини, наслідки, уроки: Матеріали респ. наук.-практ. конф. (20 жовт. 1993 р.). – Хмельницький, 1993. – С. 24–25.

238. *Осінський В. Г.* Під грифом “таємно”: документи Державного архіву Хмельницької області про голод 1932–1933 років // Голод 1932–1933 років на Хмельниччині: причини, наслідки, уроки: Матеріали респ. наук.-практ. конф. (20 жовт. 1993 р.). – Хмельницький, 1993. – С. 51–55.

239. *Шкробот П. М.* Трагедія 1932–1933 років мовою документів [Держархіву Хмельницької обл.] // Голод 1932–1933 років на Хмельниччині: причини, наслідки, уроки: Матеріали респ. наук.-практ. конф. (20 жовт. 1993 р.). – Хмельницький, 1993. – С. 22–23.

1995

240. *Завальнюк О. М.* Документи розповідають: (Сталінський голодомор на Хмельниччині) // Поділля і Волинь у контексті історії українського національного відродження: Наук. зб. – Хмельницький, 1995. – С. 310–314.

1997

241. *Прокопчук В. С.* Архівні матеріали ЗАГСу про голодомор 1932–1933 рр. на Дунаєвеччині: [Дунаєвечський р-н] // Хмельниччина: роки становлення та поступу (1937–1997): Матеріали Всеукр. наук., іст.-краєзн. конф. – Хмельницький, 1997. – С. 276–279.

1998

242. *Тюх С. В.* Під грифом “таємно”: (документи Державного архіву Хмельницької області про голод 1932–1933 рр. на Поділлі // Питання історії України. Зб. наук. ст. – Чернівці, 1998. – Т. 2. – С. 301–312.

Черкаська область

2001

243. Спогади черкашан про голод 1932–1933 років (за документами Держархіву Черкаської області) / Підгот.: С. І. Кононенко, С. І. Кривенко // Архіви України. – 2001. – № 3. – С. 78–85.

2002

244. Голод 1932–1933 років на Черкащині: Документи і матеріали / Держархів Черкаської обл.; Авт.-упоряд.: Т. А. Клименко, С. І. Кононенко, С. І. Кривенко. – Черкаси,

2002. – 224 с.

У збірнику публікуються 59 документів (С. 11–73), 22 спогади людей, які пережили голодомор (С. 77–109), зразки народної творчості про колективізацію та голод (С. 121–128), списки померлих від голоду у 1932–1933 рр. (С. 129–182) з фондів Держархіву Черкаської області, ЦДАВО України, ЦДАГО України, також публікації у періодиці (С. 111–120).

Чернігівська область

2003

245. Голодомор 1932–1933 рр. на Чернігівщині / Підготов. до друку та передм. Л. Коноваленко, А. Морозової та Н. Полетун // Сіверянський літопис. – 2003. – № 4. – С. 36–49.

* * *

246. Голодомор на Чернігівщині 1932–1933 рр. мовою документів: Тематичний перелік / Держархів Чернігівської обл.; Упоряд.: Л. П. Коноваленко, А. В. Морозова, Н. М. Полетун; Ред. А. І. Неділя. – Чернігів: КП “Вид-во “Чернігівські обереги”, 2003. – 71 с.

До тематичного переліку включено відомості про 431 документ Держархіву Чернігівської області, 18 документів опубліковано.

2004

247. Ткаченко В., Кадетов С. Політика розкуркулення і голодомор 1932–1933 років на Чернігівщині // Голодомор 1932–1933 років: основні дійові особи і механізми здійснення: Матеріали Другої Міжнар. наук. конф. (Київ, 28 листоп. 2003 р.) / Міжрегіон. Академія упр. персоналом; Міжнар. кадрова академія. – К., 2004. – С. 257–270.

У додатках до статті (С. 264–270) опубліковано доповідні записки та довідки ДПУ з фондів Держархіву Чернігівської області.

IV. Голод 1946–1947 років

1. Загальні матеріали

1946

248. Про проведення хлібозаготівель і заготівель сільськогосподарської продукції в 1946 р.: Резолюція XII Пленуму ЦК КП(б)У // Сільське господарство України. – 1946. – № 9. – С. 4.

249. Про хиби, що мають місце в перші дні проведення збиральних робіт у колгоспах і радгоспах Української РСР: Постанова Ради Міністрів Української РСР і ЦК КП(б)У від 4 липня 1946 р. // Колгоспник України. – 1946. – 6 лип.

250. У Раді Народних Комісарів УРСР. Постанова “Про державний план відбудови і розвитку народного господарства Української РСР на 1947 р.” // Колгоспник України. – 1946. – 19 квіт.

251. У Раді Народних Комісарів УРСР. Постанова “Про державний план розвитку сільського господарства Української РСР на 1946 р.” // Сільське господарство України. – 1946. – № 4–5. – С. 6–9.

1995

252. *Веселова О. М., Панченко П. П.* Ще одна трагічна сторінка історії України: [Публікація документів про голод 1946–1947 рр. У підготовці документів до друку брали участь також Т. Т. Гриценко, Р. Я. Пиріг, А. А. Соловйова] // Укр. іст. журнал. – 1995. – № 6. – С. 112–123; 1996. – № 1. – С. 129–142; № 2. – С. 116–132.

253. Запотаємний голод сорокових...(Спеціальна колекція з архіву СБУ / Публік. і комент. П. Панченка // Неопалима купина. – 1995. – № 5–6. – С. 157–170.

1996

254. Голод в Україні 1946–1947: Документи і матеріали / НАН України. Ін-т історії України; Упоряд. О. М. Веселова; Ред. В. А. Смолій. – К.: Вид-во М. П. Коць, 1996. – 375 с. – (Пам’ятки історії України; Джерела новітньої історії. Сер. 5).

Опубліковано 214 документів з фондів ЦДАВО України, ЦДАГО України, галузевих державних архівів МВС України та СБУ України.

255. *Хандрос Б.* Голод-47: За матеріалами військової цензури та спогадами очевидців // Сіл. вісті. – 1996. – 20 серп.

1997

256. *Гупан Н.* Голод в Україні 1946–1947 років мовою документів //Наша газета. – 1997. – 17 мая. – С. 6.

257. *Косташ В.* Лихо замовчували, але не приспали: [Публік. архів. документів про Голодомор 1946–1947 рр.] // Буковин. віче. – 1997. – 8 лют.; 26 лют.

258. *Морозюк Ф.* Червоні суховії: [Про голод в Україні 1946–1947 рр.: 3 дод. архів. документів] // Наддніпрян. правда. – 1997. – 7 черв.; 12 черв.

1998

259. *Гупан Н.* Голод в Україні 1946–1947 рр. мовою документів // Голод 1946–1947 років в Україні: причини і наслідки: Матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 27 трав. 1997 р.) / Асоціація дослідників голоду-геноциду 1932–1933 років в Україні; Ін-т історії України НАН України. – К.; Нью-Йорк.: Вид-во М. П. Коць, 1998. – С. 124–127.

260. *Пиріг Р.* Архівні джерела [ЦДАГО України] про голод 1946–1947 років в Україні // Голод 1946–1947 років в Україні: причини і наслідки: Матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 27 трав. 1997 р.) / Асоціація дослідників голоду-геноциду 1932–1933 років в

Україні; Ін-т історії України НАН України. – К.; Нью-Йорк.: Вид-во М. П. Коць, 1998. – С. 21–24.

1999

261. Листівка-звернення УПА до голодуючих українців із закликом боротись за Самостійну Соборну Українську Незалежну Українську Державу // Національне примирення чи конфронтація?: Зб. документів / НАН України. Ін-т історії України. – К., 1999. – С. 58–61.

2000

262. Україна в ХХ столітті: Зб. документів і матеріалів: (1900–1939) / Ін-т змісту і методів навчання; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Упоряд.: А. Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – 351 с.

Опубліковано уривок з листа колгоспників Вінничини до М. Хрущова, спогади очевидців голоду 1946–1947 рр. (С. 147, 149–150).

2003

263. *Матушак К.* Про що не писали газети: [Про голод 1946–1947 рр.: 3 публік. документів] // Молодь України. – 2003. – 20 лют.

2. Регіональні матеріали

Вінницька область

1998

264. Голод 1932–33, 1946–47. Вінницька область: Документи і матеріали / Авт.-упоряд.: Ф. А. Винокурова, Р. Ю. Подкур. – Вінниця: Антекс-У ЛТД, 1998. – 224 с.

Опубліковано 47 документів про голод 1946–1947 рр., з фондів Держархіву Вінницької області.

Донецька область

1999

265. *Задніпровський О. І.* Матеріали відділів ЗАГС – джерело з історії голоду 1946–1947 рр. у Донбасі // Історія України: маловідомі імена, події факти: Зб. статей / НАН України. Ін-т історії України та ін. – К.: Рідний край, 1999. – Вип. 6. – С. 209–212.

Миколаївська область

1997

266. Голод 1946–1947 років на території Миколаївщини (до п'ятдесятиріччя трагедії): Матеріали і документи / Нац. ун-т “Кієво-Могилянська академія”. Миколаївська філія; Держархів Миколаївської обл. – Миколаїв, 1997. – 196 с.

Публікація 40 документів, переважно з фондів Держархіву Миколаївської області, ЦДАГО України та ЦДАВО України.

Полтавська область

1989

267. Соціалістичне будівництво на Полтавщині. 1945–1985: Зб. документів і матеріалів / Партійний архів Полтавського обкому Компартії України; Держархів

Полтавської обл. – Х.: Прапор, 1989. – 238 с.

Представлено матеріали з газети “Зоря Полтавщини” від 29 жовтня 1946 р. про факти саботажу і зриву хлібозаготівель (С. 24–25).

1996

268. Голод 1946–1947 років на Полтавщині (До п’ятидесятиріччя трагедії): Матеріали і документи / Центр по дослідженню історії та культури Полтавської облдержадміністрації; Держархів Полтавської обл. та ін.; Упоряд.: О. П. Єрмак, Л. М. Мокляк, М. І. Назаренко. – Полтава, 1996. – 139 с.

Опубліковано 33 документа Держархіву Полтавської області та Архівного управління СБУ у Полтавській області (С. 56–135), спогади людей, що пережили голод.

2004

269. Ні могили, ні хресного знаку: Голодомори 1932–1933 і 1946–1947 років у Чорнухинському районі Полтавщини: Документи і матеріали. Свідчення / Асоціація дослідників голодоморів в Україні; НАН України. Інститут історії України; Чорнухинська центральна районна б-ка ім. Г. С. Сковороди; Упоряд. М. Булда. – Чорнухи; К., 2004. – 480 с.

Опубліковано 156 документів про голод 1946–1947 рр. (С. 207–397) з фондів держархівів Полтавської, Харківської областей, ЦДАВО України, ЦДАГО України, архівних відділів РАГСів Полтавської області.

Чернівецька область

1994

270. *Косташ В. М.* Матеріали колишнього облпартархіву про голод 1947 року в Чернівецькій області // Пам’яті жертв радянських голодоморів в Україні: Матеріали наук. конф. (Чернівці, 24 верес. 1993 р.). – Чернівці, 1994. – С. 91–94.

Чернігівська область

2005

271. *Коноваленко Л. П.* Голодомори 1921–1923, 1946–1947 років на Чернігівщині: документи свідчать // Архівний вісник: Інформ. бюлетень Держархіву Чернігівської області. – 2005. – № 2. – С. 5–6.

Іменний покажчик

Альтерман А. Д. 41
Арнаутов В. А. 22
Архірейський Д. 80

Бабак Т. І. 219
Бараснюк В. 235
Баташан І. Г. 223
Бачинський П. П. 78
Беженуца Р. П. 223
Берелович А. 77
Білас І. 140
Біличенко М. І. 223
Білокінь С. (Белоконь С.) 73, 79, 148
Богунов С. 175
Бойченко Л. Д. 99
Бровар Д. 162
Булда М. 229, 269
Буртяк Г. Я. 88
Быченков И. А. 95

Васильєв В. 149
Великород Е. В. 101
Верьовкін В. В. 237
Веселова О. М. 163, 177, 233, 252, 254
Виниковецький С. Я. 88
Винокурова Ф. А. 196, 203, 264
Виола Л. 151
Вісич К. П. 99
Вівчарик М. М. 174
Владимиров М. 6
Воловик В. Ф. 88
Волошко Л. С. 99
Волощук О. 164
Вольф М. 23, 58
Вронська Т. В. 177

Ганжа І. Х. 62, 106
Гаркуша О. М. 224
Гинцберг Л. И. 146
Голуб А. І. 174, 209
Гольдберг С. 98
Гончаренко Ю. И. 116
Горбуров Є. Г. 224
Горобець Ю. І. 99
Горошко С. 128
Грицай И. Т. 95
Гриценко Т. Г. 252
Гупан Н. 256, 259
Гуревич М. Б. 43, 56, 57, 59

Даниленко В. М. 3, 4, 175, 177, 179

Данилов В. П. 77, 111, 151
Данильченко О. П. 71
Денисовець П. М. 67
Диброва С. 120
Дніпровець В. 89
Добров П. 85, 188
Довжинец Л. Г. 101
Дэвис Р. У. 150

Евтух В. Б. 123

Євтух І. 112, 122
Єлістратов П. М. 104
Єрмак О. П. 268
Єфіменко Г. 170

Жилінський В. 93
Житков О. 94, 221
Жугин Ю. С. 88

Завальнюк О. М. 240
Задніпровський О. І. 265
Зарубин В. Г. 87
Зінченко О. О. 167, 178
Злочевська М. О. 226
Зубанич Ф. 1

Івницький Н. А. 111
Ільченко І. А. 101

Іванущенко Г. 231
Іванченко Б. Л. 92, 212
Івницький М. 169
Ісип Г. Т. 107
Ісиченко І. 161

Каган С. 44
Кадетов С. 247
Капустин А. Т. 68
Капустян А. Т. 82, 83, 100, 180
Кардаш П. 171
Карташова Г. П. 62, 107
Кентій А. В. 114
Кесова Н. С. 227
Кіщак І. Т. 224
Клименко Т. А. 244
Климова Л. С. 95
Клювак В. В. 166, 222
Колішний В. 168
Комарова І. Л. 114

Кондратюк Р. Ю. 213
Коноваленко Л. П. 103, 245, 246, 271
Кононенко С. І. 243, 244
Косташ В. М. 257, 270
Кошелева Л. П. 150,
Кравцова Н. Г. 86
Кравченко В. 85, 188
Кресіна І. О. 143
Кривенко С. І. 243, 244
Кривошеєва О. Є. 61, 105, 106
Круцик Р. 189
Кугно Р. 217
Кудряченко А. І. 190
Кульчицький С. В. 70, 97, 112, 117, 125, 129, 170
Купчишин М. 200
Куцинда В. І. 222
Кучма Л. 154

Лазарович М. В. 232
Лановик Б. Д. 232
Ленін В. І. 63–65
Ливенский М. 28
Литвин В. М. 177
Ліхач Н. Ф. 219
Ліщенецький В. 171
Лозицький В. 181
Людковський Ш. С. 95
Макарчук О. М. 226
Максудов С. 69
Малашенко Л. 152
Маннинг Р. 151
Марочко В. І. 110, 130, 177, 182
Марущак О. 235
Матейко Р. М. 232
Магущак К. 263
Матяш І. 94, 221
Махінчук М. 173
Мельник О. О. 91, 211
Михайличенко Г. М. 106, 125, 129
Мицик Ю. А. 209
Мичак А. 200
Мищенко В. А. 95
Мищенко А. З. 62, 107
Мовчан О. М. 70, 97
Мокляк Л. М. 268
Морозова А. В. 245, 246
Морозюк Ф. 258
Мурин Ю. 144
Мухіна М. 131, 136

Назаренко М. І. 268
Наумов В. П. 172
Наумов С. 118
Неділя М. І. 246
Недех А. А. 107

Нікольський В. 191

Огінська А. П. 70
Орлова З. С. 234
Осінський В. Г. 238

Павловська Н. 119
Панібудьласка В. Ф. 143
Панченко П. П. 85, 174, 188, 252, 253
Панчук М. 120
Петренко В. 194, 205, 206
Пиріг Р. Я. (Пирог Р. Я.) 114, 115, 121, 177, 184–186, 192, 215, 216, 252, 260
Платонова Н. В. 177
Плотникова Н. С. 172
Подкур Р. Ю. 195–197, 207, 264
Покидченко Л. 230
Полетун Н. М. 245, 246
Поліщук Т. 233
Пристайко В. І. 177, 193
Присяжнюк В. М. 213
Прокопчук В. С. 241

Рибалко І. К. 61, 105
Роговой О. 208
Романець В. 124
Романець Н. Р. 209

Саквук В. 133
Самолук Д. Я. 213
Сербин Р. 72, 74, 84
Сергійчук В. І. 2, 5, 75, 132
Серединський В. 225
Слюсаренко А. Г. 76, 81, 145, 262
Смолій В. А. 254
Соловйова А. А. 252
Солоненко М. 134
Струмилин С. 40
Стукалова О. 235

Табачник Д. В. 167, 178
Ташлай Л. Б. 226
Тимофеев В. 214
Ткаченко В. 247
Тюх С. В. 242

Удовенко Г. Й. 167, 178
Фомин П. И. 54

Хандрос Б. 255
Хаустов В. Н. 172

Хлевнюк О. В. 150
Хорошун Б. 138

Ченцов В. 80
Чиченков А. П. 116

Шаповал Ю. 149
Шаталіна Є. П. 110, 117, 125, 126, 129
Шевченко С. І. 220
Шевчук В. Д. 218
Шимко Л. 202
Шинкаренко О. 235
Шкробот П. М. 239

Юркова О. В. 176
Юрчук В. І. 66,108

Яворівський В. 1
Яковлева Л. В. 70, 142
Ящук П. 147

Сарунник М. 109

Isajiw W. 187

Kordan B. S. 109

Luciuk L. Y. 109

Marrus M. R. 109

Список скорочень

АП РФ	– Архів Президента Російської Федерації
ВУЦВК	– Всеукраїнський центральний виконавчий комітет
ВУЦИК	– Всеукраїнський центральний виконавчий комітет
ВЧК	– Всероссийская чрезвычайная комиссия по борьбе с контр-революцией и саботажем
ГПУ	– Государственное политическое управление
ГубНК	– Губернська надзвичайна комісія
ДА РФ	– Державний архів Російської Федерації
ДПУ	– Державне політичне управління
КГБ	– Комитет государственной безопасности
КП(б)У	– Комуністична партія (більшовиків) України
НКВД	– Народный комиссариат внутренних дел
НКВС	– Народний комісаріат внутрішніх справ
НКЗ	– Народний комісаріат земельних справ
ОГПУ	– Объединенное государственное политическое управление при Совете Народных Комиссаров СССР
ОДПУ	– Об'єднане державне політичне управління при Раді Народних Комісарів СРСР
РДАЕ	– Російський державний архів економіки
РДАСПІ	– Російський державний архів соціально-політичної історії
РДВА	– Російський державний військовий архів
РНК	– Рада Народних Комісарів (Раднарком)
РКП(б)	– Російська комуністична партія (більшовиків)
СБУ	– Служба безпеки України
УРСР	– Українська Радянська Соціалістична Республіка
УСРР	– Українська Соціалістична Радянська Республіка
ЦА ФСБ РФ	– Центральний архів Федеральної служби безпеки Російської Федерації
ЦВК	– Центральний Виконавчий комітет
ЦДАВО України	– Центральний державний архів вищих органів влади та управління України
ЦДАГО України	– Центральний державний архів громадських об'єднань України
ЦДАЖР УРСР	– Центральний державний архів Жовтневої революції та соціалістичного будівництва УРСР
ЦДАМЛІМ України	– Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України
ЦДКФФА України	– Центральний державний кінофотофоноархів України ім. Г. С. Пшеничного
ЦК	– Центральний комітет
ЦСУ	– Центральне статистичне управління

Науково-довідкове видання

*Голодомори
в Україні
1921–1923, 1932–1933,
1946–1947*

*Матеріали
до бібліографії
документальних публікацій*

Упорядники

Лініна Павлівна Одинока, кандидат педагогічних наук
Людмила Федорівна Приходько
Ростислав Володимирович Романовський

Комп'ютерний набір

Р. В. Романовського

Оригінал-макет

Р. М. Семчук

Підписано до друку 26.08.05. Формат 60×84/16.
Умовн. друк. арк. 3,1. Обл. вид. друк. арк. 3,3
Наклад 200 прим. Зам. № 325

Надруковано ДЦЗД НАФ
03 110 Київ-110, Солом'янська, 24